

PILAR 3 - Basel II 2016

KLP BANKEN AS

Innhold

PILAR 3 - BASEL II

KLP BANKEN 2016

1	Innledning	3
2	Konsolidering	3
3	Kapitaldekningsregelverket	4
3.1	Innføring av CRD IV	5
4	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	6
4.1	Ansvarlig kapital	6
4.2	Kapitalkrav	6
4.3	Kapitalmål	7
4.4	Uvektet kjernekapitalandel	7
5	Kreditrisiko og motpartsrisiko	7
5.1	Definisjon av mislighold og verdifall. Metode for beregning av nedskrivninger	7
5.2	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og gjenstående løpetid	8
5.3	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier	8
5.4	Bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav	9
5.5	Motpartsrisiko knyttet til derivater	9
6	Renterisiko	10
7	Styring og kontroll av risiko	10
7.1	Risikostyring	10
7.2	Retningslinje for risikostyring	10
7.3	Likviditetsrisiko	11
7.4	Kreditrisiko	11
7.5	Markedsrisiko	11
7.6	Operasjonell risiko	12
7.7	Øvrige risikoer	12
7.8	ICAAP	12
8	Offentliggjøring av opplysninger om ansvarlig kapital	12
8.1	Skjema for offentliggjøring av de viktigste avtalevilkårene for kapitalinstrumenter	13
8.2	Avstemming av ansvarlig kapital mot balanse 31.12.16	14
8.3	Ansvarlig kapital for perioden 2014-2017 (vedlegg 3)	15
8.4	Standardtabell for offentliggjøring av opplysninger om foretakets overholdelse av kravet om motsyklisk kapitalbuffer (vedlegg 4)	19

1 Innledning

Dette dokumentet er ment å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravsforskriftens del IX (Pilar 3). Dokumentet blir oppdatert årlig, men likevel slik at vesentlige hendelser kan medføre hyppigere oppdatering. Informasjonen i dokumentet gjelder på konsolidert grunnlag for KLP Bankholding AS konsern, som er øverste konsoliderte nivå i KLP Banken konsernet, og tallene er per 31. desember 2016 med mindre det fremgår noe annet.

2 Konsolidering

Alle selskapene som til sammen utgjør KLP Bankholding AS konsern blir fullt ut konsolidert både etter regnskapsreglene og kapitaldekningsformål. Under følger en kort beskrivelse av selskapene.

KLP Bankholding AS ble stiftet 25. februar 2009. Selskapet skal utøve sine eierinteresser i foretak i konsernet som driver bank- eller finansieringsvirksomhet innenfor rammen av den lovgivningen som til enhver tid gjelder, og skal ikke drive annen virksomhet. KLP Bankholding AS er registrert og hjemmehørende i Norge. Hovedkontoret ligger i Dronning Eufemias gate 10, 0191 Oslo.

Selskapet er et datterselskap av Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap (KLP). KLP er som navnet sier et gjensidig forsikringsselskap. KLP Bankholding AS eier 100 prosent av aksjene i KLP Banken AS.

KLP Banken AS er en forretningsbank som ble stiftet 25. februar 2009. Selskapet tilbyr standard bankprodukter til privatkunder. Banken er en internettbank uten filialer. KLP Banken AS er registrert og hjemmehørende i Norge. Hovedkontoret ligger i Beddingen 8 i Trondheim. Selskapet har avdelingskontor i Oslo.

KLP Banken AS eier alle aksjene i KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS.

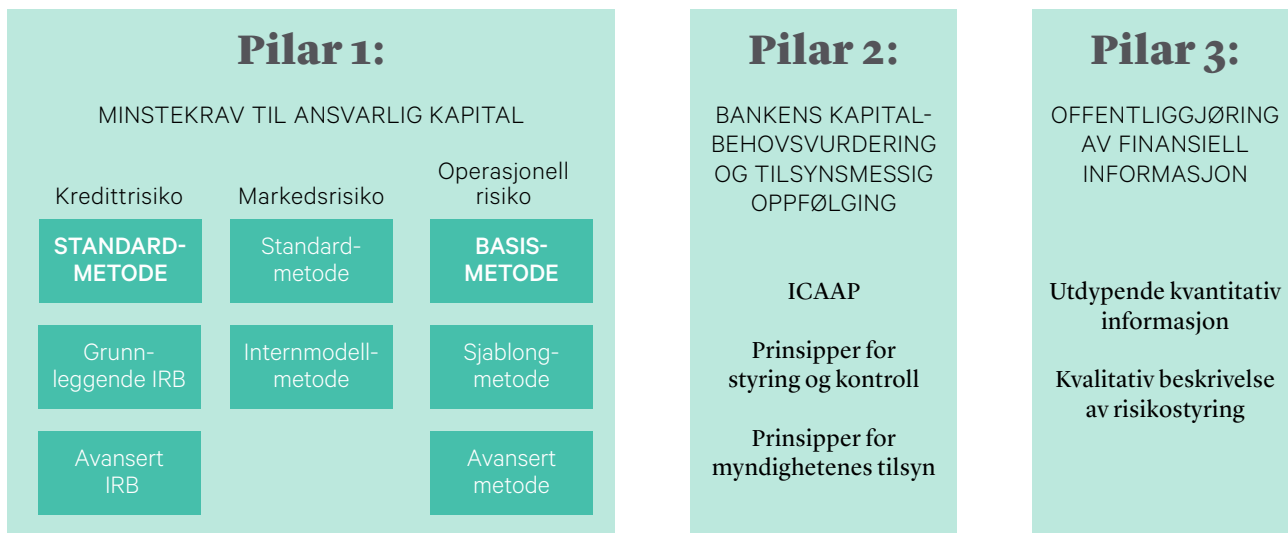
KLP Kommunekreditt AS ble stiftet 25. august 2009. Selskapet yter eller erverver offentlige lån, som er garantert av den norske staten, norske fylkeskommuner eller norske kommuner. Utlånsvirksomheten er hovedsakelig finansiert ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. KLP Kommunekreditt AS er registrert og hjemmehørende i Norge. Hovedkontoret ligger i Beddingen 8 i Trondheim. Selskapet har avdelingskontor i Oslo.

KLP Boligkreditt AS ble stiftet 31. oktober 2013. Selskapet er registrert som et kredittforetak med rett til utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. KLP Boligkreditt AS er registrert og hjemmehørende i Norge. Hovedkontoret ligger i Beddingen 8 i Trondheim. Selskapet har avdelingskontor i Oslo.

Alle transaksjoner i et finansforetak skal etter finansforetakslovens § 18-3 og 18-4 være i tråd med forretningsmessige prinsipper. Det er etter samme bestemmelser begrensninger når det gjelder utdeling av konsernbidrag både i forhold til størrelsen på konsernbidraget og mottaker av dette. Etter finansforetaksloven kan et finansforetaks kapital/aksjekapital ikke nedsettes uten samtykke fra myndighetene. Det samme gjelder finansforetaks økning av ansvarlig kapital/aksjekapital. Innenfor disse begrensningene kan egenkapital styrkes og gjeld tilbakebetales dersom kapitalkrav er oppfylt og de juridiske enhetene har forsvarlig soliditet.

3 Kapitaldekningsregelverket

Kapitaldekningsregelverket Basel II, ble innført i Norge fra 1. januar 2007. Regelverket baseres på tre pilarer som vist i figuren nedenfor:

Pilar 1 omhandler minstekrav til kapitaldekning og i henhold til reglene skal det beregnes kapitalkrav for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. For kredittrisiko og operasjonell risiko kan man velge mellom tre ulike metoder. KLP Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Standardmetoden innebærer bruk av standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden hvor kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

Lovens minimumskrav til samlet ansvarlig kapital tilsvarer 8,0% av samlet beregningsgrunnlag. I tillegg er det krav

til kapitalbevaringsbuffer på 2,5% og systemrisikobuffer på 3,0%. Motsyklisk kapitalbuffer er et variabelt kapitalkrav som kan ligge mellom 0 og 2,5% avhengig av konjunktursituasjonen. Finansdepartementet har på bakgrunn av råd fra Norges Bank, fastsatt bufferkravet til 1,5% fra 30.06.2016, og til 2,0% fra 31.12.2017. Kravet vurderes hvert kvartal.

Buffer for systemviktige institusjoner er satt til 2% fra 30.06.2016. Forskrift om identifisering av systemviktige finansinstitusjoner ble fastsatt av Finansdepartementet 12. mai 2014. Per i dag er det DNB, Nordea Bank Norge og Kommunalbanken som er utpekt som systemviktige institusjoner, og dette kravet berører dermed ikke KLP Banken direkte.

DATO	Minimumskrav ren kjernekapital	Kapitalbevaringsbuffer	Systemrisikobuffer	Motsyklisk kapitalbuffer*	Samlet ren kjernekapital	Hybridkapital	Tilleggs-kapital	Samlet kapitalkrav
30.06.2015	4,5%	2,5%	3,0%	1,0%	11,0%	1,5%	2,0%	14,5%
30.06.2016	4,5%	2,5%	3,0%	1,5%	11,5%	1,5%	2,0%	15,0%
30.12.2017	4,5%	2,5%	3,0%	2,0%	12,0%	1,5%	2,0%	15,5%

* Motsyklisk kapitalbuffer skal være mellom 0-2,5% og fastsettes av Finansdepartementet hvert kvartal. Fra 31.12.2017 økes motsyklisk kapitalbuffer fra 1,5% til 2,0%.

SIFI-banker får et bufferkrav i tillegg på 2% fra 30.06.2016.

I tillegg til kapitalkravene i Pilar 1 har KLP Banken AS konsern fått vedtak om Pilar 2-tillegg fra Finanstilsynet på 2,1% gjeldende fra 31.12.2016.

Pilar 2 handler blant annet om bankens samlede vurdering av kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging. Bankene skal ha en prosess for å vurdere sitt totale kapitalbehov i forhold til risikoprofil (ICAAP). I tillegg til risikoer omhandlet under pilar 1 skal man i denne vurderingen ta hensyn til alle vesentlige risikoer banken er eksponert for. Prosessen skal sikre at bankens styre;

- identifiserer, måler, aggregerer og overvåker bankens risiko
- holder tilstrekkelig kapital i forhold til bankens risikoprofil
- legger til rette for videreutvikling og forbedring av bankens risikostyring

I tillegg skal tilsynsmyndighetene evaluere bankenes interne vurdering av kapitalbehov, samt overvåke og sikre overholdelse av de myndighetspålagte kapitalkravene. Dialogen mellom bankene og tilsynsmyndigheter er en sentral del av pilar 2, og tilsynsmyndighetene har blant annet i rundskriv kommunisert sine forventninger til bankene.

Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskravene i pilar 1 og den tilsynsmessige oppfølgingen i pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedet, herunder analytikere og investorer, å vurdere institusjonens risikoprofil og kapitalforhold, samt styring og kontroll.

3.1 INNFØRING AV CRD IV

Basel III, Baselkomiteens standarder for kapital- og likviditetsstyring, er gjort gjeldende for kredittinstitusjoner og verdipapirforetak i EØS-området gjennom EUs kapitaldekningsdirektiv CRD IV. Finanstilsynet legger opp til at bestemmelsene fra EU Kommisjonen vil bli fulgt opp tilsynsmessig innen de rammer som følger av norske regler. Finanstilsynet tar sikte på å informere i rundskriv om utfyllende bestemmelser som skal legges til grunn i praktiseringen av regelverket.

CRD IV har innført nye kvantitative krav til likviditet og funding for å styrke bankenes kortsiktige og langsiktige risikoprofil. Liquidity Coverage Ratio (LCR) måler størrelsen på bankens likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid i en stressituasjon. Minimumskravet til LCR økte til 80% fra 31. januar 2016, og det endelige kravet til 100% LCR trer i kraft 31. desember 2017.

Net Stable Funding Ratio (NSFR) skal belyse i hvilken grad banken er langsiktig finansiert, og er definert som tilgjengelig stabil finansiering relativt til nødvendig stabil finansiering. Det er ikke besluttet om det skal settes et minimumskrav til NSFR, men en eventuell ikrafttredelse er imidlertid foreslått gjeldende fra 2018.

Rapportering etter CRD IV ble innført i Norge 1. juli 2014.

4 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

4.1 ANSVARLIG KAPITAL

Følgende poster inngår i den ansvarlige kapitalen til KLP Bankholding AS konsern

TUSEN KRONER	31.12.2016
KJERNEKAPITAL:	
Innbetalt aksjekapital/grunnfondsbeviskapital	989 050
Overkursfond	655 950
Fond o.l. som inngår i kjernekapitalen	210 111
Sum kjernekapital før fradrag	1 855 111
FRADRAG I KJERNEKAPITAL:	
Immaterielle eiendeler	19 955
Utsatt skattefordel	7 025
Sum fradrag i kjernekapital	26 980
Tilleggskapital	0
Netto ansvarlig kapital	1 828 131

4.2 KAPITALKRAV

Minimumskravet til ansvarlig kapital fordelt på engasjementskategorier

TUSEN KRONER	Beregningsgrunnlag	Kapitalkrav
Institusjoner	338 508	27 081
Stater	0	0
Offentlig eide foretak	0	0
Engasjementer med pantessikkerhet i eiendom	5 038 937	403 115
Lokale og regionale myndigheter (herunder kommuner)	3 491 045	279 284
Obligasjoner med fortrinnsrett	231 124	18 490
Forfalte engasjementer	65 763	5 261
Øvrige engasjementer	31 180	2 494
Sum minimumskrav kredittrisiko	9 196 557	735 725
Operasjonell risiko basismetode	399 588	31 967
CVA-risiko	2 098	168
Minimumskrav ansvarlig kapital	9 598 243	767 859
BUFFERKRAV:		
Systemrisikobuffer 3 %		287 947
Kapitalbevaringsbuffer 2,5 %		239 956
Motsyklisk kapitalbuffer 1,5 %		143 974
Sum bufferkrav		671 877
Ren kjernekapital tilgjengelig til å dekke bufferkravene		1 060 272

Per 31.12.2016 er minimumskravet til ansvarlig kapital for KLP Bankholding AS konsern 768 millioner kroner, mens netto ansvarlig kapital utgjør 1828 millioner kroner. Dette innebærer at konsernet har tilgjengelig 1060 millioner kroner i ren kjernekapital til å dekke det kombinerte kapitalbufferkravet på 672 millioner kroner.

4.3 Kapitalmål

Ren kjernekapital	12,0 %
Kjernekapital	13,5 %
Samlet kapitalkrav under Pilar 1	15,5 %
Vedtak om Pilar 2-tillegg	2,1 %
Buffer på kapitalkravet	0,5 %
Kapitalmål	17,6 %

For å imøtekomme det nye kravet til Pilar 2-tillegg fra 31.12.2015 fikk KLP Bankholding konsern tilført ny egenkapital fra morselskapet KLP på 250 millioner kroner. KLP Banken konsern mottok 15.12.16 et vedtak fra Finanstilsynet på et Pilar 2-tillegg på 2,1%. I tillegg skal banken ha en buffer til å dekke fremtidig vekst og risiko for resultatsvingninger

innenfor en normal konjunktursituasjon. Kapitalmålet for KLP Banken konsern er dermed 17,6%.

Kapitaldekningen i KLP Bankholding AS konsern var pr 31.12.2016 på 19,0% og var dermed over kapitalmålet på 17,6%. Kapitalen består kun av ren kjernekapital.

4.4 UVEKTET KJERNEKAPITALANDEL

CRD IV har introdusert uvektet kjernekapitalandel (leverage ratio) som ny soliditetsindikator og supplement til de risikovektede minstekravene. Kravet til uvektet kjernekapitalandel ble tilføyd forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV (CRR/CRD IV-forskriften) den 20. desember 2016. Kravet til uvektet kjernekapitaldekning er 3% pluss en kjernekapitaldekningsbuffer på 2%. Uvektet kjernekapitalandel blir beregnet og rapportert kvartalsvis i standard skjema utarbeidet av Finanstilsynet. Pr 31.12.16 utgjorde uvektet kjernekapitalandel for KLP Bankholding AS konsern 5,18%.

5 Kredittrisiko og motpartsrisiko

5.1 DEFINISJON AV MISLIGHOLD OG VERDIFALL. METODE FOR BEREGNING AV NEDSKRIVNINGER

Definisjon av mislighold

For regnskapsformål regnes det som mislighold dersom kunden ikke har gjort opp sine betalingsforpliktelser innen 90 dager etter forfall.

Metoder for fastsettelse av verdiendringer og nedskrivninger

Ved vurderingen av om det foreligger verdiforringelse legges det vekt på hvorvidt utsteder/debitor har vesentlige finansielle vanskeligheter, om det foreligger kontraktsbrudd, herunder mislighold. Det vurderes om det er sannsynlig at skyldner går konkurs, om det ikke lenger finnes et aktivt mar-

ked for eiendelen på grunn av finansielle vanskeligheter, eller det observeres målbar nedgang i forventet kontantstrøm fra en gruppe finansielle eiendeler. Vurderingen baseres utelukkende på historiske forhold, fremtidige hendelser vurderes ikke uansett grad av sannsynlighet.

Dersom det foreligger objektive bevis foretas det nedskrivning. Nedskrivningen beregnes ved å sammenligne ny, forventet kontantstrøm med opprinnelig kontantstrøm diskontert med hhv. opprinnelig effektiv rente (eiendeler med fast rente) eller med effektiv rente på måletidspunktet (eiendeler med flytende rente). Nedskrivningen føres mot avsetningskonto og innregnes i resultatregnskapet. En eventuell reversering av tidligere nedskrivning føres tilbake mot avsetningskonto via resultatet.

5.2 ENGASJEMENTER FORDELT PÅ ENGASJEMENTSTYPER, GEOGRAFISKE OMRÅDER OG GJENSTÅENDE LØPETID

Samlet engasjementsbeløp fordelt på engasjementstyper

TUSEN KRONER	Utlån og fordringer (utlån, bankinskudd og verdipapirer)	Ubenyttede rammer	Sum
	34 228 455	659 325	34 887 780
	34 228 455	659 325	34 887 780

Samlet engasjementsbeløp fordelt på geografiske områder

TUSEN KRONER	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Sum
Geografisk område			
Sør-/Øst-Norge	21 875 637	328 976	22 204 613
Vest-Norge	4 875 974	182 798	5 058 772
Midt-Norge	2 798 940	44 276	2 843 216
Nord-Norge	4 677 904	103 275	4 781 179
Sum	34 228 455	659 325	34 887 780

Fordeling av hovedstolbeløp etter gjenstående løpetid

TUSEN KRONER	Sum	Inntil 1 mnd	Fra 1 mnd til 3 mnd	Fra 3 mnd til 12 mnd	Fra 1 år til 5 år	Over 5 år
Utlån og fordringer	34 228 455	1 553 946	421 990	1 464 123	7 350 454	23 437 942

5.3 MISLIGHOLD, NEDSKRIVNINGER OG AVSETNINGER PÅ GARANTIER

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

TUSEN KRONER	Hovedstolforfalte engasjementer			Hovedstol på engasjementer med nedskrivninger	Samlede nedskrivninger	Resultatførte nedskrivninger siste år
	7-30 dager	31-90 dager	Over 90 dager			
Personmarked	196 432	31 571	22 230	3 166	1 545	1 119
Offentlig marked	28 331	49 391	0	0	0	0
Sum	224 762	80 963	22 230	3 166	1 545	1 119

Engasjementer misligholdt mer enn 90 dager fordelt på geografiske områder

TUSEN KRONER	Sum
Geografisk område	
Sør-/Øst-Norge	9 230
Vest-Norge	4 271
Midt-Norge	3 540
Nord-Norge	5 188
Sum	22 230

5.4 BRUK AV SIKKERHETER M.V. VED FASTSETTELSE AV KAPITALKRAV

Innenfor personmarked ytes lån med pant i bolig- og fritidseiendom. Ved beregning av verdi av eiendommer skal forsvarlig markedsverdi legges til grunn. Som grunnlag for beregning av denne brukes ulike kilder avhengig av den konkrete sak. Retningslinjer for dette er nedfelt i bankens kreditthåndbok. Verdivurderingene oppdateres kvartalsvis gjennom vasking mot Eiendomsverdi AS sin modell for verdiestimering av boligeiendommer.

Innenfor offentlig sektor ytes lån til selskaper med garanti fra kommuner. Ved utgangen av 2016 var alle garantier selvskyldnerkausjoner fra kommuner eller fylkeskommuner.

Ved beregning av kapitalkrav tas det ikke hensyn til motregningsadgang med unntak av eksponeringer i form av derivatkontrakter.

Ulike former for konsentrasjonsrisiko vurderes i bankens årlige risikoanalyse og ICAAP.

Det gjøres ikke bruk av offisiell rating ved beregningen av kapitaldekningskrav.

Engasjementer fordelt på typer av motparter

TUSEN KRONER	Engasjementsbeløp før sikkerheter
Institusjoner	1 667 451
Stater	300 369
Lokale regionale myndigheter	17 351 759
Pantesikkerhet i eiendom	12 656 672
Obligasjoner med fortrinnsrett	2 311 238
Forfalte engasjementer	59 947
Øvrige engasjementer	31 180
Samlet engasjementsbeløp	34 378 616

5.5 MOTPARTSRISIKO KNYTTET TIL DERIVATER

Nominelt beløp, brutto og netto (etter motregning) virkelig verdi for motpartsrisiko og derivater

TUSEN KRONER	
Nominelt beløp	7 637 685
Brutto eksponering	166 966
Netto eksponering	-

Tabellen viser eksponering for motpartsrisiko for finansielle derivater. Nominelt beløp tilsvare hovedstol eller underliggende størrelse på kontrakt. Brutto eksponering viser virkelig verdi for alle derivater med positiv verdi, med et tillegg for fremtidig eksponering over gjenstående løpetid. Netto eksponering viser også virkelig verdi for derivater med positiv verdi, men kun for kontraktsparter hvor verdien av alle derivater med denne motpart er positiv. Per utgangen av 2016 har KLP Banken konsernet ingen motparter hvor verdien av alle derivater med motparten har positiv verdi og har således ingen motpartsrisiko knyttet til dette. Flere av derivatavtalene inneholder klausuler om at motparten skal stille sikkerhet dersom vår eksponering overstiger bestemte grenseverdier.

6 Renterisiko

Bankens renterisiko stammer fra ulikheter i renteregulerings-tidspunkter for utlån og innlån. Renterisikoen styres ved hjelp av derivatavtaler, først og fremst rentebytteavtaler. Renterisiko beregnes som verdiendring ved ett prosentpoengs endring i alle renter. Tabellen nedenfor viser faktisk renterisiko for KLP Banken-konsernet fordelt på hovedposter på eiendelssiden og gjeldssiden. KLP Banken konsern har ingen eksponering i valuta pr 31.12.2016.

MILLIONER KRONER Kilde for renterisiko	Renterisiko 31.12.2016
Utlån	-206
Plasseringer	-6
Innlån	103
Derivater	115
Sum renterisiko	7

7 Styring og kontroll av risiko

7.1 RISIKOSTYRING

KLP Banken-konsernet er eksponert mot ulike typer risiko. Det er derfor etablert et rammeverk for risikostyring som har til hensikt å sørge for at risikoer blir identifisert, analysert og gjenstand for styring ved hjelp av retningslinjer, rammer, rutiner og instruksjer. Styret i KLP Banken AS og styrene i bankens datterselskaper har vedtatt retningslinjer for de ulike risikoområdene banken er eksponert for samt en overordnet retningslinje for risikostyring som omfatter prinsipper, organisering, rammer mv. for bankkonsernets samlede risiko. Risikoretninglinjene er av overordnet karakter og utfylles av rutiner og instruksjer fastsatt på administrativt nivå. På enkelte områder inneholder retningslinjene også spesifikke rammer for enkeltelskaper i konsernet.

Styret i KLP Banken AS har nedsatt et risikoutvalg i henhold til Finansforetakslovens § 13-6, (4). Risikoutvalget behandler saker særlig knyttet til risiko og har en rådgivende funksjon ovenfor styret.

7.2 RETNINGSLINJE FOR RISIKOSTYRING

Retningslinje for risikostyring omhandler prinsipper som er generelle for ulike typer risikoer, og retningslinjen er slik sett overordnet retningslinjene for enkeltrisikoen. Retningslinjen omhandler blant annet roller i bankkonsernets risikostyring, herunder krav til og retningslinjer for risikokontrollfunksjonen. Formålet med risikokontrollfunksjonen er blant annet å kontrollere at risikoretninglinjene og andre retningslinjer for

risikostyring blir fulgt. Denne funksjonen utføres av avdeling for risikoanalyse og -kontroll, som har ansvar for å utarbeide periodiske risikorapporter til ledelsen og styret, samt rapportere ved eventuelle brudd på rammer eller retningslinjer. Avdelingen, som har en uavhengig rolle i forhold til øvrige avdelinger, har også andre oppgaver knyttet til bankkonsernets risikostyring, herunder ansvar for videreutvikling av metoder for risikomåling og stresstesting, risikoanalyser samt dokumentasjon av prosessen for kapitalbehovsvurdering (ICAAP).

Retningslinjen inneholder videre en beskrivelse av bankkonsernets risikoappetitt, risikoprofil og risikotoleranse. Det fremgår av beskrivelsen av risikoprofilen at bankkonsernets inntjening skal være et resultat av inn- og utlånsaktivitet, og ikke fra annen finansiell risikotagning.

I retningslinjen er det gitt en beskrivelse av bankkonsernets interne kapitalbehovsvurderingsprosess (ICAAP). Denne prosessen skal i tillegg til styret også involvere ulike miljøer i virksomheten.

I den overordnede retningslinjen og i de øvrige risikoretninglinjer er det lagt opp til å benytte stresstesting som metode for risikomåling og som verktøy for kommunikasjon og meningsutveksling rundt risikoforhold. Med stresstesting forstås i denne sammenheng både følsomhetsanalyser og scenarioanalyser. Retningslinjene inkluderer risikotoleranse for de enkelte risikoene og for

bankkonsernets samlede risiko, og disse risikotoleransene er definert basert på ulike stressscenarier. Det skal jevnlig gjennomføres ulike former for stresstesting for å måle at bankkonsernets faktiske eksponering ligger innenfor vedtatte toleransegrenser.

7.3 LIKVIDITETSRISIKO

Med likviditetsrisiko forstås risikoen for at banken ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Utlån i personmarkedet vil hovedsakelig bli finansiert ved hjelp av innskudd og ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Utlån innenfor offentlig sektor er i dag finansiert med obligasjoner med fortrinnsrett og annen markedsfinansiering. Det er etablert program for utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Alle utstedte obligasjoner i dag er i norske kroner.

KLP Banken-konsernet vil i årene fremover være påvirket av hvor godt markedet for obligasjoner med fortrinnsrett fungerer, men banken har en ekstra trygghet knyttet til refinansieringsevnen som følge av den høye kredittkvaliteten i utlånene til offentlig sektor.

Bankkonsernets retningslinje for likviditetsrisiko inneholder prinsipper, krav og rammer som gjelder for styring av bankens likviditetsrisiko. Retningslinjen inkluderer en formulering av likviditetsrisikoprofil og det er fastsatt ulike krav og rammer for å etterleve dette, herunder mål for innskuddsdekning, rammer for refinansieringsbehov for ulike tidshorisonter og krav til likviditetsbuffer. Retningslinjen inneholder også noen spesifikke krav for KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS for å oppfylle særlige likviditetskrav for utstedere av obligasjoner med fortrinnsrett. Styret har videre vedtatt en beredskapsplan for likviditetskriser som del av likviditetsretningslinjen.

7.4 KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risikoen for tap knyttet til å lånekunder, derivatmotparter, utstedere av verdipapirer og andre motparter ikke kan eller vil gjøre opp for seg til avtalt tid, og at etablerte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Kredittrisiko knyttet til bankens utlånsvirksomhet er lav idet utlånene er lån til, eller lån garantert av, norske kommuner eller fylkeskommuner, og lån med pant i bolig- og fritidseiendom.

Utlånsvirksomheten i KLP Banken-konsernet er organisasjonsmessig inndelt i personmarked og marked for offentlig sektor. Alle utlån skjer til norske låntakere, og eksponering mot offentlig sektor representerer en stor del av den samlede utlånsmassen. Porteføljen har følgelig høy konsentrasjon mot én enkelt sektor, men den underliggende kredittrisiko mot denne sektoren er så vidt lav at det neppe lar seg gjøre å redusere denne konsentrasjonen uten å øke

samlet risiko i porteføljen. Konsentrasjonen mot norsk offentlig sektor oppleves følgelig ikke som en risikomessig utfordring. Konsentrasjonen mot enkeltlåntakere er begrenset av individuelle styrefastsatte rammer.

Retningslinje for kredittrisiko inneholder overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til kredittrisiko. Retningslinjen slår fast at KLP Banken-konsernet skal ha en lav kredittrisiko profil og inneholder begrensninger på typer av utlån og prinsipper for organisering og drift av utlånsvirksomheten. Retningslinjen inkluderer også en overordnet fullmaktstruktur for utlån og øvrig motpartseksponering. Fullmaktene utenfor personmarkedsområdet er begrenset av styrevedtatte rammer for enkeltlåntakere. Ved fastsetting av rammer for låntakere benyttes en risikoklassifiseringsmetodikk hvor de enkelte låntakere tilordnes en risikoklasse basert på et sett av kriterier. Enkelte kredittsaker krever behandling av kredittkomité før beslutning. Dette gjelder blant annet alle saker som ligger utenfor administrasjonens fullmakt og derfor skal besluttes av styret. Kredittkomitéene har ingen fullmakter og har således kun en rådgivende rolle overfor beslutningstaker.

Kredittrisiko knyttet til verdipapirutstedere, derivatmotparter og andre motparter innenfor treasury-området er også begrenset av styrevedtatte rammer for enkeltmotparter. Retningslinje for kredittrisiko inkluderer også noen spesifikke krav for enkeltelskaper. Dette gjelder blant annet KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS, hvor det opereres med stramme retningslinjer for sammensetning av sikkerhetsmassen.

7.5 MARKEDSRISIKO

Med markedsrisiko forstås her risiko for redusert virkelig verdi av egenkapital som følge av svingninger i markedspriser for eiendeler og gjeld. Endringer i kredittmarginer er imidlertid ekskludert og dette er omhandlet i retningslinje for kredittrisiko.

KLP Banken AS vil være eksponert mot markedsrisiko som følge av bankens inn- og utlånsvirksomhet og forvaltning av bankens likviditet. Banken har ingen handelsportefølje, og eksponeringen er derfor begrenset til rente- og valutarisiko. Renterisiko oppstår som følge av forskjeller i tidspunkt for renteregulering for bankens eiendeler og gjeld. Risikoen knyttet til slike ubalanser reduseres ved hjelp av derivatkontrakter. Hele utlånporteføljen består av lån i norske kroner.

Retningslinje for markedsrisiko er bankens overordnede retningslinjer, krav og rammer knyttet til markedsrisiko. Retningslinjen slår fast at markedsrisikoen skal søkes redusert slik at bankens samlede markedsrisiko er lav. Det fremgår videre at banken ikke aktivt skal ta posisjoner som eksponerer banken for markedsrisiko. Videre er det i retningslinjen fastsatt rammer for renterisiko og valutarisiko. Rammene er satt i forhold til bankens ansvarlige

kapital, og nivået på rammene skal sikre at bankens lave markedsrisikoprofil etterlevs. Det operative ansvaret for styring av bankens markedsrisiko tilligger bankens finansavdeling.

7.6 OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

Lavrisikoprofilen til KLP Banken AS når det gjelder andre risikoer innebærer at operasjonell risiko er en viktig risikotype for banken. Bankens målsetting er å ha god styring og kontroll av den operasjonelle risikoen, og for å oppnå dette må banken ha gode prosesser og klare ansvarsforhold knyttet til operasjonell risiko.

Det er etablert en egen retningslinje for operasjonell risiko som inneholder overordnede prinsipper og krav knyttet til prosess for identifisering og vurdering av operasjonell risiko, hvordan operasjonelle risikoer skal håndteres, kontrollaktiviteter og ansvarsforhold knyttet til operasjonell risiko samt rapportering til styret av operasjonell risiko.

7.7 ØVRIGE RISIKOER

I tillegg til risikoretningslinjene omtalt ovenfor er det etablert en egen retningslinje for compliance risiko som skal bidra til å redusere risikoen for offentlige sanksjoner, økonomisk tap eller tap av omdømme som følge av mangelfull etterlevelse av lover, regler og standarder (herunder god forretningsskikk). Det er etablert en compliance-funksjon som blant annet skal sørge for at relevante endringer i regelverket fanges opp og gjøres kjent for ledelsen samt bidra til at virksomheten tilpasses slike endringer. Compliance-funksjonen skal videre

holde styret orientert om endringer i regelverket som kan ha vesentlig betydning og gi råd knyttet til compliance til øvrige deler av bankkonsernet.

KLP Banken-konsernet er også eksponert mot andre risikoer enn de som er tilegnet en egen retningslinje. Dette inkluderer forretningsrisiko hvor den viktigste usikkerheten er knyttet til marginutviklingen for innlån og utlån, og dette er en risiko som vies stor oppmerksomhet av ledelse og styre.

7.8 ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankkonsernets egen prosess for å vurdere kapitalbehovet. Formålet med prosessen er både å gjøre selve beregningen av kapitalbehovet, men også å sikre høy bevissthet om de risikoer virksomheten er eksponert for.

Vurderingen som gjøres er framoverskuende, og kapitalbehovet vurderes i forhold til bank-konsernets nåværende og fremtidige risikoprofil. Vurderingen og tallmessige beregninger må derfor ta høyde for kjente interne endringer, endringer i rammebetingelser, vekstplaner mv. De tallmessige beregningene skjer i form av følsomhetsanalyser og scenarionalyser hvor man beregner betydningen av samtidige endringer i flere variabler.

Rollefordelingen mellom styret og administrasjonen innebærer at styret, som har et overordnet eierskap til prosessen, godkjenner utforming og metodevalg og i tillegg beregningene som gjøres av administrasjonen. Administrasjonen fremlegger en rapport som styrebehandles minst årlig. Prosessen munner ut i et kapitalmål samt en plan for kapitalen de nærmeste årene. ICAAP er gjenstand for vurdering av internrevisjonen.

8 Offentliggjøring av opplysninger om ansvarlig kapital

Det norske kapitaldekningsregelverket er i samsvar med CRD IV, og i forskrift om beregning av ansvarlig kapital for finansinstitusjoner, oppgjørssentraler og verdipapirforetak er det med virkning fra 22. august 2014 gitt nye bestemmelser om ansvarlig kapital i del B. Kapitalkravsforskriften § 45-5 angir krav om offentliggjøring av opplysninger om ansvarlig

kapital. Opplysningene skal gis i form av standardiserte skjemaer som følger under. Fra og med 2016 har banken også tatt inn standardtabell for offentliggjøring av opplysninger om foretakets overholdelse av kravet om motsyklisk kapitalbuffer.

8.1 SKJEMA FOR OFFENTLIGGJØRING AV DE VIKTIGSTE AVTALEVILKÅRENE FOR KAPITALINSTRUMENTER

1	Utsteder	KLP Bankholding AS konsern
2	Entydig identifikasjonskode (feks. CUSIP, ISIN eller Bloombergs identifikasjonskode for rettede emisjoner)	N/A
3	Gjeldende lovgivning for instrumentet	N/A
BEHANDLING ETTER KAPITALREGELVERKET		
4	Regler som gjelder i overgangsperioden	Ren kjernekapital
5	Regler som gjelder etter overgangsperioden	Ren kjernekapital
6	Medregning på selskaps- eller (del)konsolidert nivå, selskaps- og (del)konsolidert nivå	Konsolidert
7	Instrumenttype (typer skal spesifiseres for hver jurisdiksjon)	Ordinær aksjekapital
8	Beløp som inngår i ansvarlig kapital (i millioner NOK fra seneste rapporteringsdato)	1 828 131
9	Instrumentets nominelle verdi	989 050
9a	Emisjonskurs	0,2178
9b	Innløsningskurs	N/A
10	Regnskapsmessig klassifisering	Egenkapital
11	Opprinnelig utstedelsesdato	25.02.2009
12	Evigvarende eller tidsbegrenset	Evigvarende
13	Opprinnelig forfallsdato	Ingen forfallsdato
14	Innløsningsrett for utsteder forutsatt samtykke fra Finanstilsynet	N/A
15	Dato for innløsningsrett, eventuell betinget innløsningsrett og innløsningsbeløp	N/A
16	Datoer for eventuell etterfølgende innløsningsrett	N/A
RENTER/UTBYTTE		
17	Fast eller flytende rente/utbytte	N/A
18	Rentesats og eventuell tilknyttet referanserente	N/A
19	Vilkår om at det ikke kan betales utbytte hvis det ikke er betalt rente på instrumentet («dividend stopper»)	N/A
20a	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til tidspunkt)	N/A
20b	Full fleksibilitet, delvis fleksibilitet eller pliktig (med hensyn til beløp)	N/A
21	Vilkår om renteøkning eller annet incitament til innfrielse	N/A
22	Ikke-kumulativ eller kumulativ	N/A
KONVERTERING/NEDSKRIVNING		
23	Konvertibel eller ikke konvertibel	N/A
24	Hvis konvertibel, nivå(er) som utløser konvertering	N/A
25	Hvis konvertibel, hel eller delvis	N/A
26	Hvis konvertibel, konverteringskurs	N/A
27	Hvis konvertibel, pliktig eller valgfri	N/A
28	Hvis konvertibel, oppgi instrumenttypen det konverteres til	N/A
29	Hvis konvertibel, oppgi utsteder av instrumentene det konverteres til	N/A
30	Vilkår om nedskrivning	N/A
31	Hvis nedskrivning, nivå som utløser nedskrivning	N/A
32	Hvis nedskrivning, hel eller delvis	N/A
33	Hvis nedskrivning, med endelig virkning eller midlertidig	N/A
34	Hvis midlertidig nedskrivning, beskrivelse av oppskrivningsmekanismen	N/A
35	Prioritetsrekkefølge ved avvikling (oppgi instrumenttypen som har nærmeste bedre prioritet)	N/A
36	Vilkår som gjør at instrumentet ikke kan medregnes etter overgangsperioden	N/A
37	Hvis ja, spesifiser hvilke vilkår som ikke oppfyller nye krav	N/A

SETT N/A HVIS SPØRSMÅLET IKKE ER RELEVANT.

8.2 AVSTEMMING AV ANSVARLIG KAPITAL MOT BALANSE 31.12.2016

TUSEN KRONER	Balanse KLP Bankholding AS konsern	Rad i skjema vedlegg 3
EIENDELER		
Immaterielle eiendeler	19 955	
Herav immaterielle eiendeler	-19 955	8
Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	-	10
GJELD		
Utsatt skatt	-12 527	
Herav motregnet utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller	-	10
EGENKAPITAL		
Aksjekapital	989 050	1
Overkurs	655 950	1
Opptjent egenkapital	210 111	2

8.3 ANSVARLIG KAPITAL FOR PERIODEN 2014-2017 (VEDLEGG 3)

	(A) Beløp på datoen for offentliggjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangsregler
Ren kjernekapital: Instrumenter og opptjent kapital			
1	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond	1 645 000	26 (1), 27, 28 og 29
	herav: instrumenttype 1		
	herav: instrumenttype 2		
	herav: instrumenttype 3		
2	Opptjent egenkapital i form av tidligere års tilbakeholdte resultater	210 111	26 (1) (c)
3	Akkumulerte andre inntekter og kostnader og andre fond o.l.		26 (1) (d) og (e)
3a	Avsetning for generell bankrisiko		26 (1) (f)
4	Rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		
STATLIGE INNSKUDD AV REN KJERNEKAPITAL OMFATTET AV OVERGANGSBESTEMMELSER			
5	Minoritetsinteresser		84
5a	Revidert delårsoverskudd fratrukket påregnelig skatt mv. og utbytte		26 (2)
6	Ren kjernekapital før regulatoriske justeringer	1 855 111	Sum rad 1 t.o.m 5a

	(A) Beløp på datoen for offentliggjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangsregler
Ren kjernekapital: Regulatoriske justeringer			
7	Verdijusteringer som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse (negativt beløp)		34 og 105
8	Immaterielle eiendeler redusert med utsatt skatt (negativt beløp)	19 955	36 (1) (b) og 37
9	Tomt felt i EØS		
10	Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)	-7 025	36 (1) (c) og 38
11	Verdiendringer på sikringsinstrumenter ved kontantstrømsikring		33 (1) (a)
12	Positive verdier av justert forventet tap etter kapitalkravforskriften § 15-7 (tas inn som negativt beløp)		36 (1) (d), 40 og 159
13	Økning i egenkapitalen knyttet til fremtidig inntekt grunnet verdipapiriserte eiendeler (negativt beløp)		32 (1)

8.3 ANSVARLIG KAPITAL FOR PERIODEN 2014-2017 (VEDLEGG 3) - FORTS.

	(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av over- gangs- regler
Ren kjernekapital: Regulatoriske justeringer			
14	Gevinster eller tap på gjeld målt til virkelig verdi som skyldes endringer i egen kredittverdighet	33 (1) (b) og (c)	36 (1) (e) og 41
15	Overfinansiering av pensjonsforpliktelser (negativt beløp)		36 (1) (e) og 41
16	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egne rene kjernekapitalinstrumenter (negativt beløp)		36 (1) (f) og 42
17	Beholdning av ren kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		36 (1) (g) og 44
18	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		36 (1) (h), 43, 45, 46, 49 (2), 79, 469 (1) (a), 472 (10) og 478 (1)
19	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har vesentlige investeringer som samlet overstiger grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		36 (1) (i), 43, 45, 47, 48 (1) (b), 49 (1) til (3) og 79
20	Tomt felt i EØS		
20a	Poster som alternativt kan få 1250 % risikovekt (negativt beløp),		36 (1) (k)
20b	herav: kvalifiserte eiendeler i selskap utenfor finansiell sektor (negativt beløp)		36 (1) (k) (i) og 89 til 91
20c	herav: verdipapiriseringsposisjoner (negativt beløp)		36 (1) (k) (ii), 243 (1) (b), 244 (1) (b) og 258
20d	herav: motpartsrisiko for transaksjoner som ikke er avsluttet (negativt beløp)		36 (1) (k) (iii) og 379 (3)
21	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller og som overstiger unntaksgrensen på 10 %, redusert med utsatt skatt som kan motregnes (negativt beløp)		36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)
22	Beløp som overstiger unntaksgrensen på 17,65 % (negativt beløp)		48 (1)
23	herav: direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering (negativt beløp)		36 (1) (i) og 48 (1) (b)
24	Tomt felt i EØS		
25	herav: utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller (negativt beløp)		36 (1) (c), 38 og 48 (1) (a)
25a	Akkumulert underskudd i inneværende regnskapsår (negativt beløp)		36 (1) (a)
25b	Påregnelig skatt relatert til rene kjernekapitalposter (negativt beløp)		36 (1) (l)
26	Justeringer i ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser		Sum 26a og 26b
26a	Overgangsbestemmelser for regulatoriske filtre relaterte til urealiserte gevinster og tap herav: filter for urealisert tap 1 herav: filter for urealisert tap 2 herav: filter for urealisert gevinst 1 (negativt beløp) herav: filter for urealisert gevinst 2 (negativt beløp)		468 468
26b	Beløp som skal trekkes fra eller legges til ren kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag herav: ...		
27	Overskytende fradrag i annen godkjent kjernekapital (negativt beløp)		36 (1) (j)
28	Sum regulatoriske justeringer i ren kjernekapital	-26 980	Sum rad 7 t.o.m. 20a, 21, 22, 25a, 25b, 26 og 27
29	Ren kjernekapital	1 828 131	Rad 6 pluss rad 28 hvis beløpet i rad 28 er negativt, ellers minus

8.3 ANSVARLIG KAPITAL FOR PERIODEN 2014-2017 (VEDLEGG 3) - FORTS.

		(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av over- gangs- regler
Annen godkjent kjernekapital: Instrumenter				
30	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond		51 og 52	
31	herav: klassifisert som egenkapital etter gjeldende regnskapsstandard			
32	herav: klassifisert som gjeld etter gjeldende regnskapsstandard			
33	Fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		486 (3) og (5)	
	Statlige innskudd av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser			
34	Fondsobligasjonskapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i annen godkjent kjernekapital		85 og 86	
35	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser			
36	Annen godkjent kjernekapital før regulatoriske justeringer		Sum rad 30, 33 og 34	
Annen godkjent kjernekapital: Regulatoriske justeringer				
		(A) Beløp på datoen for offentlig- gjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av over- gangs- regler
37	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen fondsobligasjonskapital (negativt beløp)		52 (1) (b), 56 (a) og 57	
38	Beholdning av annen godkjent kjernekapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		56 (b) og 58	
39	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		56 (c), 59, 60 og 79	
40	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av fondsobligasjonskapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		56 (d), 59 og 79	
41	Justeringer i annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser		Sum rad 41a, 41b og 41c	
41a	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for ren kjernekapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		469 (1) (b) og 472 (10) (a)	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
41b	Fradrag som skal gjøres i annen godkjent kjernekapital, i stedet for tilleggskapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)			
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
41c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til annen godkjent kjernekapital som følge av overgangsbestemmelser for andre filtre og fradrag			
	herav: filter for urealisert tap			
	herav: filter for urealisert gevinst (negativt beløp)			
	herav: ...			
42	Overskytende fradrag i tilleggskapital (negativt beløp)		56 (e)	
43	Sum regulatoriske justeringer i annen godkjent kjernekapital	0	Sum rad 37 t.o.m. 41 og rad 42	
44	Annen godkjent kjernekapital	0	Rad 36 pluss rad 43. Gir fradrag fordi beløpet i rad 43 er negativt	
45	Kjernekapital	1 828 131	Sum rad 29 og rad 44	

8.3 ANSVARLIG KAPITAL FOR PERIODEN 2014-2017 (VEDLEGG 3) - FORTS.

Tilleggs kapital: instrumenter og avsetninger		(A) Beløp på datoen for offentliggjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangsregler
46	Kapitalinstrumenter og tilhørende overkursfond		62 og 63	
47	Tilleggs kapital omfattet av overgangsbestemmelser		486 (4) og (5)	
	Statlige innskudd av tilleggs kapital omfattet av overgangsbestemmelser			
48	Ansvarlig låne kapital utstedt av datterselskaper til tredjeparter som kan medregnes i tilleggs kapitalen		87 og 88	
49	herav: instrumenter omfattet av overgangsbestemmelser			
50	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap		62 (c) og (d)	
51	Tilleggs kapital før regulatoriske justeringer		Sum rad 46 t.o.m. 48 og rad 50	

Tilleggs kapital: Regulatoriske justeringer		(A) Beløp på datoen for offentliggjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangsregler
52	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av egen ansvarlig låne kapital (negativt beløp)		63 (b) (i), 66 (a) og 67	
53	Beholdning av tilleggs kapital i annet selskap i finansiell sektor som har en gjensidig investering av ansvarlig kapital (negativt beløp)		66 (b) og 68	
54	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig låne kapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen ikke har en vesentlig investering. Beløp som overstiger grensen på 10 %, regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		66 (c), 69, 70 og 79	
54a	herav: nye beholdninger som ikke omfattes av overgangsbestemmelser			
54b	herav: beholdninger fra før 1. januar 2013 omfattet av overgangsbestemmelser			
55	Direkte, indirekte og syntetiske beholdninger av ansvarlig låne kapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner (negativt beløp)		66 (d), 69 og 79	
56	Justeringer i tilleggs kapital som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		Sum rad 56a, 56b og 56c	
56a	Frdrag som skal gjøres i tilleggs kapital, i stedet for ren kjerne kapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)		469 (1) (b) og 472 (10) (a)	
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
56b	Frdrag som skal gjøres i tilleggs kapital, i stedet for annen godkjent kjerne kapital, som følge av overgangsbestemmelser (negativt beløp)			
	herav: spesifiser de enkelte postene linje for linje			
56c	Beløp som skal trekkes fra eller legges til tilleggs kapitalen som følge av overgangsbestemmelser for filtre og andre fradrag			468
	herav: filter for urealisert tap			
	herav: filter for urealisert gevinst			468
	herav:...			
57	Sum regulatoriske justeringer i tilleggs kapital	0	Sum rad 52 t.o.m. 54, rad 55 og 56	
58	Tilleggs kapital	0	Rad 51 pluss rad 57 hvis beløpet i rad 57 er negativt, ellers minus	
59	Ansvarlig kapital	1 828 131	Sum rad 45 og rad 58	
59a	Økning i beregningsgrunnlaget som følge av overgangsbestemmelser		472 (10) (b)	
	herav: beløp som ikke er trukket fra ren kjerne kapital		469 (1) (b)	
	herav: beløp som ikke er trukket fra annen godkjent kjerne kapital			
	herav: beløp som ikke er trukket fra tilleggs kapital			
60	Beregningsgrunnlag	9 598 237		

8.3 ANSVARLIG KAPITAL FOR PERIODEN 2014-2017 (VEDLEGG 3) - FORTS.

Kapitaldekning og buffere		(A) Beløp på datoen for offentliggjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangsregler
61	Ren kjernekapitaldekning	19,03 %	92 (2) (a)	
62	Kjernekapitaldekning	19,03 %	92 (2) (b)	
63	Kapitaldekning	19,03 %	92 (2) (c)	
64	Kombinert bufferkrav som prosent av beregningsgrunnlaget	7,0 %	CRD 128, 129, 130, 131 og 133	
65	herav: bevaringsbuffer	2,5 %		
66	herav: motsyklisk buffer	1,5 %		
67	herav: systemrisikobuffer	3,0 %		
67a	herav: buffer for andre systemviktige institusjoner (O-SII-buffer)	0,0 %	CRD 131	
68	Ren kjernekapital tilgjengelig for oppfyllelse av bufferkrav	1 060 272	CRD 128	
69	Ikke relevant etter EØS-regler			
70	Ikke relevant etter EØS-regler			
71	Ikke relevant etter EØS-regler			
72	Beholdninger av ansvarlig kapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en ikke vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.		36 (1) (h), 45, 46, 472 (10), 56 (c), 59, 60, 66 (c), 69 og 70	
73	Beholdninger av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor der institusjonen har en vesentlig investering, som samlet er under grensen på 10 %. Beløp regnet etter fradrag som er tillatt for korte posisjoner.		36 (1) (i), 45 og 48	
74	Tomt felt i EØS			
75	Utsatt skattefordel som skyldes midlertidige forskjeller redusert med utsatt skatt som kan motregnes, som er under grensen på 10 %.		36 (1) (c), 38 og 48	

Grenser for medregning av avsetninger i tilleggskapitalen		(A) Beløp på datoen for offentliggjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangsregler
76	Generelle kredittrisikoreserver			62
77	Grense for medregning av generelle kredittrisikoreserver i tilleggskapitalen			62
78	Tallverdien av negative verdier av justert forventet tap			62
79	Grense for medregning i tilleggskapitalen av overskytende regnskapsmessige nedskrivninger			62

Kapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		(A) Beløp på datoen for offentliggjøring	(B) Referanser til artikler i forordningen (CRR)	(C) Beløp omfattet av overgangsregler
80	Grense for medregning av rene kjernekapitalinstrumenter omfattet av overgangsbestemmelser		484 (3) og 486 (2) og (5)	
81	Overskytende ren kjernekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (3) og 486 (2) og (5)	
82	Grense for medregning av fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (4) og 486 (3) og (5)	
83	Overskytende fondsobligasjonskapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (4) og 486 (3) og (5)	
84	Grense for medregning av ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (5) og 486 (4) og (5)	
85	Overskytende ansvarlig lånekapital omfattet av overgangsbestemmelser		484 (5) og 486 (4) og (5)	

8.4 STANDARDTABELL FOR OFFENTLIGGJØRING AV OPPLYSNINGER OM FORETAKETS OVERHOLDELSE AV KRAVET OM MOTSYKLISK KAPITALBUFFER (VEDLEGG 4)

Tabell 1

Geografisk fordeling av relevante kredittengasjementer

Rad	Generelle kredittengasjementer		Engasjementer i handelsporteføljen		Verdipapiriseringsengasjementer		Kapitalkrav				Vekter for kapitalkrav	Motsyklisk kapitalbuffersats
	Engasjementsbeløp for SA	Engasjementsbeløp for IRB	Summen av lange og korte posisjoner i handelsporteføljen	Verdien av engasjementer i handelsporteføljen for interne modeller	Engasjementsbeløp for SA	Engasjementsbeløp for IRB	Herav: Generelle kredittengasjementer	Herav: Engasjementer i handelsporteføljen	Herav: Verdipapiriseringsengasjementer	Totalt		
	010	020	030	040	050	060	070	080	090	100	110	120
010 Inndeling etter land												
Land:												
001 Norge	35 019 481						137 948			137 948	1,50 %	1,50 %
002												
...												
NNN												
020	35 019 481	-	-	-	-	-	137 948	-	-	137 948	0	0

Tabell 2

Størrelsen på foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffer

Rad	Kolonne
	010
010 Samlet beregningsgrunnlag	9 196 557
020 Foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffersats	1,50 %
030 Krav til foretaksspesifikk motsyklisk kapitalbuffer	1,50 %

KLP BANKEN AS

Postboks 8814
7481 Trondheim
Organisasjonsnr.: 993 821 837

BESØKSADRESSE, TRONDHEIM

Beddingen 8

BESØKSADRESSE, OSLO

Dronning Eufemias gate 10

Tlf: 05554

Faks: 73 53 38 39

KLPBanken@klp.no